

Међународна конференција поводом 20. годишњице

Централне банке Босне и Херцеговине

22. септембар 2017.

“Улога Централне банке Босне и Херцеговине у протеклих 20 година”

Специјално обраћање Linde Van Gelder

директорице Свјетске банке за Западни Балкан

Поштовани представници власти, уважени учесници,

Желим се захвалити за прилику да говорим о улози Централне банке Босне и Херцеговине у протеклих 20 година. Овим се обиљежава посебна прилика и нарочито ми је драго што овдје видим г. Nicholla, као једног од учесника, заједно с његова два наслѣдника г. Козарићем и гувернером Софтићем, као и мог колегу Nadeema Иахија из ММФ-а.

Ни једна земља не може напредовати без доброг управљања економским системом. Централна банка Босне и Херцеговине је од свог успостављања успјешна у остваривању повјерења у своју валуту, прво везивањем бх. конвертибилне марке за њемачку марку, а потом за евро. Одржавање валуте стабилном није био лак задатак. Глобални раст, као и токови капитала и трговине су у претходне двије деценије били нестабилни, намећући значајне макроекономске изазове.

Предстојећа публикација Свјетске банке, “Двије деценије мира и транзиције” испитује остварени напредак на превазилажењу главних економских изазова за вријеме Дејтонског споразума. Босна и Херцеговина се у то вријеме суочавала с три главна економска изазова: (1) имплементација програма постконфликтне реконструкције; (2) развој нових структура владавине и институција за макроекономско управљање, укључујући и Централну банку; и (3) процес транзиције ка тржишној економији. Ти су изазови били великих размјера. Искуства из прошлости показују да је поновна изградња након дуготрајног рата тешка.

Рат је узроковао значајне штете: двије трећине стамбених јединица је оштећено, 70 посто школа је уништено, а производња електричне енергије је преполовљена. Краткорочни приоритет је био реконструкција објеката и инфраструктуре. Тај процес је био доста успјешан, уз подршку не само спољног финансирања и помоћи, већ и кроз снажну подршку становништва и власти у Босни и Херцеговини.

Да би реконструкција резултирала економским опоравком, било је неопходно изградити ефикасне институције за економско управљање. У том контексту Централна банка је успостављена као независна институција. Дејтонски споразум је државном нивоу додијелио кључну функцију политике, тј. одржавање цијена стабилним. Споразум је садржавао експлицитан члан

који је Централној банци додијелио емисију валуте и вођење монетарне политике у цијелој Босни и Херцеговини. Одредио је да монетарну политику утврђује валутни одбор да би се осигурало да се Централна банка не користи у политичке сврхе, нарочито имајући у виду притисак на економију који је проистицао из сукоба. То је резултирало постепеним повећањем повјерења у домаћу валуту.

Успостављање независне Централне банке је било од кључног значаја за транзицију ка тржишној економији. Стабилна валута је Босни и Херцеговини омогућила привлачење инвеститора и избјегавање инфлације, те тиме између осталог подржала и развој приватног сектора. Блиска координација и сарадња између Централне банке и ентитета, који обављају надзор над банкама, такође су допринијели транзицији ка тржишној економији. Успостављени регулаторни оквир и институције попут Одбора за координацију надзора над банкама нарочито су помогли истовременом настанку функционалног банкарског система и привлачењу банака у страном власништву.

На основу искустава стечених у претходних 20 година, важно је да Босна и Херцеговина настави јачати своје економске институције у циљу даљег јачања раста на инклузиван начин. То ће захтијевати прелазак на одрживији модел раста који се више ослања на извоз и приватне инвестиције, пружање квалитетнијих јавних услуга и осигурање макроекономске одрживости.

Ми ћемо у Свјетског банци наставити пружати подршку властима на њиховим активностима на унапређењу ефикасности економских институција. У том смислу цијенимо опредјељеност и активности Централне банке на јачању платних система, као и координирајуће улоге коју има за регулаторне и надзорне агенције финансијског сектора. С поносом се могу осврнути на континуирану успјешну сарадњу између Централне банке и Свјетске банке. На примјер, наша тренутна сарадња је заснована на Програму процјене финансијског сектора Свјетске банке и Међународног монетарног фонда из 2014. као и заједничким настојањима на јачању законског и регулаторног оквира за платне системе и дознаке. Иако још увијек има простора за побољшање, остварен је значајан напредак на унапређењу и изградњи капацитета за надзор финансијског сектора.

Уз континуиране ризике у спољном економском окружењу, за Босну и Херцеговину је од кључног значаја да и даље остане чврсто опредјељена да одржаве макроекономску стабилност и остварује напредак у структуралним реформама. Ми ћемо наставити рад са Централном банком на пружању подршке за остваривање циљева: јасна одговорност, независност и мудро доношење одлука. Ти су циљеви значајни не само за осигурање доброг управљања монетарним системом, већ и за јачање економске интеграције у

регионална и глобална тржишта и подршку бржем економском расту и отварању радних мјеста.

Хвала!